

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

KATEDRA LINGWISTYKI STOSOWANEJ  
INSTYTUT NEOFILOLOGII  
KOLEGIUM NAUK HUMANISTYCZNYCH  
UNIwersYTET RZESZOWSKI  
(RZESZÓW, POLSKA)

FILOZOFICKÁ FAKULTA  
PALACKÝ UNIVERSITY OLOMOUC  
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

# ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА  
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

*17 листопада 2023 року*



РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
РІВНЕ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

KATEDRA LINGWISTYKI STOSOWANEJ  
INSTYTUT NEOFILOLOGII  
KOLEGIUM NAUK HUMANISTYCZNYCH  
UNIWERSYTET RZESZOWSKI  
(RZESZÓW, POLSKA)

FILOZOFICKÁ FAKULTA  
PALACKÝ UNIVERSITY OLMOUC  
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

# ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА  
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

*17 листопада 2023 року*



РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
РІВНЕ 2023

УДК 81'37  
П 78

**Проблеми лінгвістичної семантики:** VIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (17 листопада 2023 року).  
П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2023. 141 с.

**The Problems of Linguistic Semantics:** The 8<sup>th</sup> International Scientific and Practical Internet Conference (November 17, 2023). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2023. 141 p.

У збірнику матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

**Редакційна колегія:**

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

**Члени редакційної колегії:**

**Павлова О.І.**, канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, доктор філософії, старш. викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 11 від 26.10.2023 р.)

©Автори публікацій, 2023

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2023

**ЗМІСТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:  
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

<b>АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.</b>	НОВІТНІ НАЙМЕНУВАННЯ ОСІБ ЖІНОЧОЇ СТАТІ: МІЖ УЗУСОМ І НОРМОЮ	6
<b>СІРАНЧУК Н.М.</b>	ПРИНЦИП ГРАДАЦІЙНОСТІ ЯК МЕТОДИЧНИЙ ПРИНЦИП ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	9
<b>БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.</b>	ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА НА ЗАНЯТТЯХ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	13
<b>КАЛІНІЧЕНКО М.М.</b>	LANGUAGE BARRIERS IN THE VIRTUAL CLASSROOM: STRATEGIES FOR ENHANCING COMMUNICATION IN REMOTE ENGLISH INSTRUCTION FOR CHINESE MASTER'S STUDENTS	16
<b>ПАВЛОВА О.І.</b>	ТЕРМІНОЗНАВСТВО В УКРАЇНІ СЬОГОДНІ	20
<b>СТАНІСЛАВЧУК Н.І.</b>	ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ В СИСТЕМІ ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	23
<b>БОНДАРЕЦЬ Ю.Ю.</b>	РЕФЛЕКСІЯ – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	27
<b>ОСТАПЧУК Т.А.</b>	ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ СИНТАКСИСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	28
<b>ДАВИДЮК В.Ю.</b>	СЕМАНТИКА ВИВЧЕННЯ ДІЄСЛОВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	30
<b>КОНДРАТЮК Н.В.</b>	ТЕРМІНОЗНАВСТВО: НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕННЯ І НАУКОВІ ШКОЛИ	34
<b>MARENTSCHOUK Y. РИБЧАК Л.Я.</b>	LINGUISTIQUE COGNITIVE ET SÉMANTIQUE ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	36 39

**ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ**

<b>DEMENCHUK O.</b>	SEMANTIC SHIFT STRATEGIES OF VERBS OF SMELL EMISSION IN THE POLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES	43
<b>СЕРБІН О.В., ГОЛУБОВСЬКА Ю.О.</b>	МОДАЛЬНІСТЬ ЯК ГРАМАТИЧНА ТА СЕМАНТИЧНА КАТЕГОРІЯ В ІНТЕРНЕТ-МЕТАФОРІ ВОЄННОГО ЧАСУ	46
<b>DEMENCHUK D.</b>	KONCEPT <i>NIERÓWNOŚĆ PŁCI NA RYNKU PRACY</i> W UJĘCIU SOCJOLINGWISTYCZNYM	57

**ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ**

<b>МІЗІН К.І.</b>	БАГАТОВИМІРНІСТЬ ЕМОЦІЙНОГО КОНЦЕПТУ «ГОРДІСТЬ» ЯК ПІДґРУНТЯ ЙОГО КРОС-КУЛЬТУРНОГО ВАРІЮВАННЯ	60
<b>КІНАЩУК А.В.</b>	СПЕЦИФІКАТОРИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ПРЕДИКАТИВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВИЯВУ ІРРАЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	63

**ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА**

<b>АЛАДЬКО Д.О.</b>	ОПИС ВІДНОСИН МІЖ ЛЮДЬМИ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВОЮ ЧАСТИНИ ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	68
<b>ЗАЛУЖНА О.О., КАЗЕМІРОВА А.С.</b>	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СТРУКТУРНО- МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОМІНАЦІЙ ЮВЕЛІРНИХ ПРИКРАС В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	72
<b>ОРЕЛ І.І.</b>	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ СТЕРЕОТИПНОГО ПОНЯТТЯ <i>ORDNUNG</i> У НІМЕЦЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	75
<b>ТАРАСЮК Н.Ю.</b>	СЛОВОВІРНА ПАРАДИГМА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЯК МОВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПРОДУКТ У СИСТЕМІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	78
<b>ЧЕРКАС О.О.</b>	ЖАРГОН І СЛЕНГ: ТОЧКИ ДОТИКУ	81

**СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ**

<b>МАТВИЄЄВА S.</b>	SEMANTIC TRANSFORMATION OF ENGLISH TERMS FOR MIGRANTS: ILLEGAL, IRREGULAR, OR UNDOCUMENTED?	84
<b>СОЛОВІЙОВА Л.Ф.</b>	МЕТАФОРИЧНА КОМПОЗИЦІЯ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ	87
<b>БОЛОТНЮК Н.А.</b>	ОПИС ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВОЮ ЧАСТИНИ ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	90
<b>СИВОРИГ Н.В.</b>	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ВИЗНАЧЕННЯ, ПІДХОДИ, КЛАСИФІКАЦІЇ	94

**СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ**

<b>ЗАЛУЖНА О.О., КОЛІСНИК Д.О.</b>	ЛЕКСИЧНІ ТА ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ У ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЛЮСІ МОД МОНТГОМЕРІ «ЕНН ІЗ ЗЕЛЕНИХ ДАХІВ»)	98
--	--	----

VIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція  
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»

<b>КОНСТАНТИНОВА О.В.</b>	СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ІРОНІЇ В РОМАНІ Ш. БАЙЗЕЛЛА «ЩОДЕННИК КНИГАРЯ»	101
<b>КУЧМА Т.В.</b>	АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ПОНЯТТЯ <i>GUTE HEXE</i> (ДОБРА ЧАКЛУНКА) У ПОВІСТІ О. ПРОЙСЛЕРА «МАЛА БАБА ЯГА» ЯК ПРИЧИНА КОМУНІКАТИВНОГО БАР'ЄРА	104
<b>ЧЕБЕРЯК А.М.</b>	ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАРЦЕЛЯЦІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ В. ЗЕЛЕНСЬКОГО)	108
<b>ЖАЛКО Д.Д.</b>	ДИСКУРС-АНАЛІЗ І ПІДХОДИ ДО ЙОГО РОЗУМІННЯ	111
<b>КОВЕРДА А.О.</b>	ГЕНЕРАЛЬНИЙ РЕГІОНАЛЬНО АНОТОВАНИЙ КОРПУС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ДОСТОВІРНІСТЬ ЙОГО ПОШУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	114
<b>ДРОЗД Д.С.</b>	МОВНІ ЗАСОБИ ВТІЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ У ШЛЮБНИХ ОГОЛОШЕННЯХ	115
<b>КОЛОМІЄЦЬ Н.М.</b>	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ МАРКЕТИНГОВОГО ДИСКУРСУ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ-КОНКОРДАНСУ ANTCONC 4.0	119
<b>ПАВЛІВ А.А.</b>	СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЗНОСТІ У ПРОМОВАХ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРЕЗИДЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ ДЖО БАЙДЕНА)	123
<b>СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД</b>		
<b>СІЄСЛІК В., ІВАНОВСКА В., КАПРАНОВ У.</b>	ISO 18587:2017 STANDARD: NECESSITY OR REALITY?	126
<b>ЛЕМІШ Н.Є.</b>	‘У ТОМУ ЧИСЛІ’: ЕТИМОЛОГІЯ, СЕМАНТИКА, ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	129
<b>РАЗУМНА К.А.</b>	ТРАНСКОДУВАННЯ ЯК СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО-СПЕЦИФІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У НЕХУДОЖНИХ ТЕКСТАХ	132
<b>СЕВАСТЮК М.І.</b>	ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ КОНФРОНТАЦІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ: ЕМОЦІЙНО-МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ	134
<b>TASAZH V.</b>	GRAMMATICAL TRANSFORMATIONS IN THE TRANSLATION OF SLANG IN CINEMATIC DISCOURSE	137

## **ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ**

UDC 81'37

**Demenchuk O., Doctor of Philology**  
*Rivne State University of Humanities*  
(Rivne, Ukraine)

### **SEMANTIC SHIFT STRATEGIES OF VERBS OF SMELL EMISSION IN THE POLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES**

Verbs of smell emission have been an object of linguistic studies within the thematic classes of perception (E. Paducheva), causation (A. Rothmayr), and emission (B. Levin, B. Gawrońska, N. Milivojević). The subjects of the analyses were the semantic and syntactical alternations, mainly considered on a scale of perception situations. It is not without reason that verbs of smell emission might also have a derivational potential and may reveal concept extensions not only within the internal (perceptual) boundaries but also within the external (value-based) ones (I. Ibarretxe-Antuñano, E. Sweetser). It is relevant to study the semantic derivation of verbs of smell emission in closely or distantly related languages since regular semantic shifts are found in many (if not in all) languages of the world, irrespective of their phylogenic and cultural differences (A. Wierzbicka).

The purpose is to characterize the semantic shift strategies of verbs of smell emission in the Polish and Ukrainian languages and to determine the dynamics of the development of their semantic paradigms in the contrastive aspect, cf. Pol. *cuchnąć, dyszeć, pachnieć, śmierdzieć, tchnąć, trącić, wonieć, wydawać, wzyiewać, zalaływać, zatrącać, ziać, zionąć* vs. Ukr. *відгонити, віддавати, віяти, воняти, духмяніти, душити, нести, пахкотіти, пахнути, пахтіти, пашіти, перти, повівати, припахати, продувати, смердіти, тхнути, тягти*, etc.

The essential feature of the verb denominations is their capacity to form sentential (predicate-and-actant) structures. From this viewpoint, semantic shift strategies of verbs of smell emission are considered situational strategies determined by the situation participants' characteristics changes – role (based on the participants' type or structure changes), pragmatic (based on the participants' communicative rank changes), taxonomic (based on the participants' categorial feature changes), referential (based on the participants' denotative status

changes), deictic (based on the participants' positional feature changes) (Demenchuk, 2016).

The material consists of 112 verb denominations selected by the continuous sampling (57 verbs in Polish and 55 verbs in Ukrainian). The denominations are selected from representative explanatory and phraseological dictionaries of the Ukrainian and Polish languages. The source of illustrative material is also the Ukrainian Text Corpus (Laboratory of Computer Linguistics at Taras Shevchenko National University of Kyiv) and Korpus Języka Polskiego PWN. As for the selection criteria, the paper uses lexical items that characterize a person's perceptual (odorative) situations and their changes, cf. Pol. *Coś mi tu śmierdzi* vs. Ukr. *Тут чимось мені смердить* [lit. 'Something stinks me here']. In cross-linguistic comparison, such a selection is supposed to reveal not only the ways the information in a person's perceptual (odorative) strategies is encoded and distributed in the semantics of the contrasted lexical items but also those areas of language cognition that represent the national worldview, and the specificities of the ethnic mentality of people that belong to different linguistic communities (Demenchuk, 2017).

The analysis of semantic derivation strategies of verbs of smell emission provides two stages: (a) a description of a prototype situation and its participants' characteristics and (b) modelling of semantic shift strategies of verbs of smell emission in the contrasted languages.

The situation is structured as a multidimensional concept, which differentiates between the internal (the information encoded in the word's semantics – «a fixed concept») and external (the information encoded in the utterance's semantics – «a variable concept») capacities.

The key participants in the situation are the source of emission (X), the object of perception (Y) and the subject of perception (Z): *X emits a smell (Y)* vs. *(Z) perceives (Y) emitted by (X)*. The actants are ascribed with the semantic roles of EMITER (source of emission), PERCEPT (object of perception) and OBSERVER (subject of perception/observation).

In the contrasted languages, the concept of a prototype situation may extend towards the semantics of predicates of (a) acquired state, cf. Pol. *Piwnica cuchnęła stęchlizną* [The basement smelt of mustiness]; Ukr. *Від неї пахло вітром і димом* [She smelt of wind and smoke]; (b) concurrent state, cf. Pol. *Miasto umyte po deszczu wiosennym pachnie niedziłą* [The city, washed after the spring rain, smells of Sunday]; Ukr. *Себастьян майже не пахнув Африкою* [Sebastian hardly smelt of Africa]; (c) categorial state, cf. Pol. *Cały jego arsenał pachnie partyzantką i chałupnictwem* [His entire arsenal smells of guerrilla warfare and cottage



industry]; Ukr. *Дещо додумувалось, вигадувалось, а то й позичалось – і тоді пахло штучністю й оголеністю наміру, але це були лише окремі сюжетні ходи, поодинокі деталі* [Something was invented, made up, and even borrowed – and then it smelt of artificiality and the nakedness of the intention, but these were only separate plot moves, isolated details].

The analysis is reduced to the semantic shifts and strategies of verbs of smell emission. Figure 1 (vide infra) illustrates the quantitative values (the number of semantic shifts) and the percentage ratio of the lexical items' semantic strategies in the Polish and Ukrainian languages.

Figure 1. *Strategies of the semantic derivation of verbs of smell emission in Polish and Ukrainian*

Strategies	Polish	Ukrainian
Role	25,5 % (14)	42,1 % (24)
Deictic	9 % (5)	24,6 % (14)
Taxonomic	65,5 % (36)	33,3 % (19)

The semantic extensions of verbs of smell emission have a situational nature, reduced to the changes in participants' characteristics. The extension dynamics in the Polish and Ukrainian verbs of smell emission show a regular semantic development – from the situation of smell emission towards the acquired, concurrent, and categorial states. The analysis has shown that the semantic development strategies of verbs of smell emission in the contrasted languages are not the same. The differences reveal themselves in the semantic derivation strategies. In Polish, the extension of the situation concept looks more local as it mainly focuses on changes in the scope of categorial properties of the situation participants (a taxonomic strategy). In Ukrainian, the situation concept extends to the situation participants' type, structure (a role strategy) and positional characteristics (a deictic strategy). An overall survey of the vernacular worldview requires further research into semantic derivation strategies of smell emission terms in the comparative, historical and typological aspects.

#### References:

- Demenchuk, O. (2016). Types and strategies of the lexical-semantic derivation in cross-linguistic studies. *Scientific Journal of National Pedagogical Drahomanov University. Series 9. Current Trends in Language Development*, 14, 40-51.
- Demenchuk, O. (2017). Towards a typology of semantic derivation models: A case of mental grossment vocabulary in English and Polish. *Advanced Education*, 8, 138-143.